

KÜRESEL GELİŞMELER BÜLTENİ

Yazılım Sorunu Uçuş İptalini 4 Kattan Fazla Artırdı

Siber güvenlik hizmeti veren CrowdStrike'tan kaynaklanan küresel yazılım sorununun en çok etkilediği sektörlerden birisi havacılık olurken, sorunun yaşandığı 19 Temmuz günü uçuş iptalleri normalden 4 kat fazla arttı. Merkezi ABD'de bulunan "FlightAware" internet sitesindeki verilerden derlenen bilgilere göre, yazılım sorunu dünya genelinde günde ortalama 90 bin uçuş yapan ticari hava yolu firmalarını ciddi sıkıntıya soktu.

Krizin başladığı gün 3 bin 403'ü ABD'de olmak üzere toplam 5 bin 171 sefer iptal edilirken, 12 bin 896'sı ABD'de toplam 46 bin 13 uçuşta rötar yaşandı. Dünyada bu yıl günlük uçuş iptal ortalaması yaklaşık 1200 olurken, böylelikle 19 Temmuz'da uçuş iptallerinde 4 katın üzerinde bir artış meydana geldi.

Moody's Türkiye'nin Kredi Notunu 2 Kademe Yükseltti

Moody's, Türkiye'nin kredi notunu "B3"ten "B1"e yükseltirken, kredi notu görünümünü "pozitif" olarak korudu. Notun yükseltilmesinin temel nedeni olarak yönetimdeki iyileşmeler ve özellikle ortodoks para politikasına kararlı ve 'giderek daha iyi yerleşen geri dönüş' gösterildi.

Raporda "Enflasyon ve iç talepte ılımlılaşma başlamasıyla gelecek aylarda ve 2025'te enflasyonist baskıların azalacağına dair güvenimiz artmakta" ifadesine yer verildi. Enflasyonun Aralık itibariyle yüzde 45'in altına düşeceği öngörülürken 2025 yıl sonu enflasyon beklentisi de yüzde 38'den yüzde 30'a düşürüldü.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın para politikasının kredibilitesini hızla artırdığı, bunun da Türk lirasına olan güvenin tesis edilmesine yardımcı olduğu vurgulandı. Ayrıca sıkı politika duruşunun Türkiye'nin yüksek dış kırılganlığını önemli ölçüde azalttığına işaret edilen açıklamada, pozitif görünümün yukarı yönlü risk dengesini yansıttığı kaydedildi. Siyasi riskin ise derecelendirme kısıtlaması olmaya devam ettiği ifade edildi. Moody's Ocak ayında Türkiye'nin B3 olan kredi notunu değiştirmemiş, görünümünü durağandan pozitive yükseltmişti.

Apple Intelligence Yapay Zekâ Özellikleri iPhone'lara Geliyor

Amerikan teknoloji devi Apple, otomatik olarak e-posta ve resim oluşturacak ve bildirimleri sıralayacak yapay zekâ özelliklerini bir araya getiren Apple Intelligence'ın ilk sürümünü iOS 18.1 Beta güncellemesi ile birlikte yayınladı. Apple'ın yapay zekâ özellikleri şu anda yalnızca kayıtlı Apple geliştiricileri tarafından kullanılabilir.

Apple, iPhone, iPad ve Mac'e gelecek yapay zeka özelliklerini ilk olarak Haziran ayında düzenlenen Dünya Geliştiriciler Konferansı sırasında duyurdu.

iPhone 15 Pro ve iPhone 15 Pro Max modellerine sahip olanlar Yazma Araçları, Siri'nin yeni tasarımı, bildirimleri özetleme ve yazıya dökme, yeni mail kategorileri ve akıllı yanıtlar, mesajlar'da akıllı yanıtlar ve daha fazlası dahil olmak üzere çeşitli Apple Intelligence özelliklerini deneyebilecek.

Çin'de 2023'teki Yapay Zekâ Temelli Buluş Sayısı 378 Bin Oldu

Xinhua ajansının haberine göre, Çin Ulusal Fikri Mülkiyet İdaresinin (CNIPA) üst düzey yetkililerinden G1 Şu, başkent Pekin'de düzenlenen basın toplantısında konuya dair açıklamalarda bulundu. G1, Çin'de yapay zeka temelli buluş patentlerinin sayısının 2023 sonunda önceki yıla kıyasla yüzde 40'tan fazla artarak 378 bine ulaştığını söyledi.

Çin'in temel dijital ekonomi sektörlerinde onaylanan patentlerin sayısının 406 bine yükseldiğini ifade eden G1, bunun ülkedeki toplam buluş patentlerinin yüzde 45'ini oluşturduğunu kaydetti.

Xinhua ajansının haberine göre, Çin Ulusal Fikri Mülkiyet İdaresinin (CNIPA) üst düzey yetkililerinden G1 Şu, başkent Pekin'de düzenlenen basın toplantısında konuya dair açıklamalarda bulundu. G1, Çin'de yapay zeka temelli buluş patentlerinin sayısının 2023 sonunda önceki yıla kıyasla yüzde 40'tan fazla artarak 378 bine ulaştığını söyledi.

Çin'in temel dijital ekonomi sektörlerinde onaylanan patentlerin sayısının 406 bine yükseldiğini ifade eden G1, bunun ülkedeki toplam buluş patentlerinin yüzde 45'ini oluşturduğunu kaydetti.

Yellen'dan 'İstikrarlı Büyüme' Açıklaması

ABD Hazine Bakanı Janet Yellen, G20 Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları Toplantıları'na katılmak üzere bulunduğu Brezilya'da basın toplantısı düzenledi. Toplantının başında ABD'de açıklanan yılın ikinci çeyreğine ilişkin Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) verilerini değerlendiren Yellen, "ABD GSYH'si 2023'te düşmek yerine yüzde 3,1 oranında güçlü bir büyüme kaydetti ve bu sabahki yeni veriler, bu yılın ikinci çeyreğinde yüzde 2,8'lik bir büyümeye işaret ediyor. Bu da istikrarlı büyüme ve enflasyonun düştüğü bir yolda olduğumuzu doğruluyor" dedi.

Yellen, küresel ekonominin büyük ölçüde ABD'nin "dikkate değer" ekonomik performansı sayesinde dirençli olmaya devam ettiğini söyledi. Yellen, enflasyonun ise zirvesinden önemli ölçüde düşerek ABD Merkez Bankasının (Fed) hedefine doğru bir eğilim gösterdiğini dile getirdi.

AB, Dondurulan Rus Varlıklarından Elde Edilen Kârı Ukrayna'ya Gönderdi

AB Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen, X sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımda, Ukrayna'ya 1,5 milyar euro kaynak sağlandığını açıkladı.

AB'nin Ukrayna'nın yanında olduğuna işaret eden Von der Leyen, "Bugün, dondurulmuş Rus varlıklarından sağlanan 1,5 milyar euro geliri Ukrayna'nın savunma

ve yeniden inşasına aktarıyoruz." ifadesini kullandı. Von der Leyen, Kremlin'in parasını Ukrayna'ya göndermenin önemli bir sembol olduğuna dikkati çekerek, bunun Ukrayna ve Avrupa'yı daha güvenli bir hale getireceğini belirtti.

AB ülkeleri, savaş nedeniyle Rusya Merkez Bankasının yaklaşık 200 milyar eurosunu dondurdu.

Rus varlıklarını elinde tutan finansal kurumlar bunlarla vadesi geldikçe yeniden yatırım yaparak ciddi bir kazanç sağlıyor.

Elektrikli Araç Alıcısı Uygun Fiyat İstiyor

Yakın zamana kadar dünyada bir çok insan elektrikli araç almayı çevresel nedenlerin yanı sıra ekonomik açıdan da mantıklı buluyordu.

Öte yandan, bazı ülkelerde elektrikli araç sübvansiyonlarının ve vergi indirimlerinin kaldırılması, makul fiyatlı modellerin eksikliği, artan sigorta primleri, yüksek onarım maliyetleri ve ikinci el satış değerinin düşeceğine dair endişeler, insanların tercih nedenlerine ilişkin bu denklemi bozdu.

Hali hazırda şarj altyapısına ilişkin endişeler devam ederken, bir de bu araçların tüketiciye olan maliyetinin artması elektrikli araçlara olan adaptasyonu yavaşlattı.

BloombergNEF, geçtiğimiz yıl için toplam sıfır elektrikli araç satışının yüzde 29 arttığını tahmin ediyor. Bu oran önceki yılın yarısından daha az gerçekleşiyor. Bu yıl satışlardaki büyümenin daha da yavaşlayarak yüzde 21'e düşeceği öngörülüyor. Bloomberg Intelligence analistlerinden Steve Man'e göre ABD'de elektrikli araçların

benimsenmesini yavaşlatan başlıca etkenler, uygun fiyatlı modellerin eksikliği ve yüksek borçlanma faiz oranları. Man, birçok otomobil üreticisinin 2026'ya kadar 25 bin ila 40 bin dolar arasında fiyatlandırılan daha uygun fiyatlı elektrikli aracı piyasaya sürmeyi planladığını ifade etti.

Biden Adaylıktan Çekildi

ABD Başkanı Joe Biden, 5 Kasım'da gerçekleşecek seçimler için adaylıktan çekildiğini duyurdu. Biden, seçim yarışından çekildikten sonra Başkan Yardımcısı Kamala Harris'i aday olarak onayladığını ve desteklediğini bildirdi.

ABD Başkanı Biden'a liderliği için teşekkürlerini ileten Harris, "Başkan Biden, özverili ve vatansever bir şekilde tüm hayatı boyunca ne yaptıysa onu yapmaya devam ediyor: Amerika'yı ve halkını her şeyden üstün tutuyor." ifadelerini kullandı. Harris, Başkan'ın onayı ve desteğini almış olmaktan gurur duyduğunu vurgulayarak, "Adaylığı hak etme ve kazanma niyetindeyim." ifadelerine yer verdi.

ABD'de 5 Kasım'da yapılacak başkanlık seçimleri için yarışan Demokrat Partili Biden ile Cumhuriyetçi rakibi Trump, 27 Haziran gecesi CNN'deki ilk canlı yayın tartışmasında kozlarını paylaşmıştı. 81 yaşındaki Biden, ikinci dönem adaylığında yaşı konusunda duyulan kaygıları giderecek performans sergileyememiş, program sonrası yoğun eleştirilere maruz kalmıştı.

Çin'den Sürpriz Faiz İndirimi

Çin Merkez Bankası (PBOC), kısa vadeli temel politika faizini neredeyse bir yıl sonra ilk kez düşürdü. Çin Merkez Bankası repo faizinin ardından, aylık sabitlemede gösterge borç verme oranlarını (LPR) aynı oranda indirdi.

PBOC yaptığı açıklamada, 7 günlük ters repo oranının 10 baz puan düşürülerek yüzde 1,7'ye çekildiğini söyledi.

Dakikalar sonra Çin, aylık sabitlemede gösterge borç verme faiz oranlarını aynı marjla düşürdü. Bir yıllık kredi faiz oranı (LPR) yüzde 3,45'ten yüzde 3,35'e indirilirken, beş yıllık LPR yüzde 3,95'ten yüzde 3,85'e düşürüldü. Ekonomistler herhangi bir değişiklik beklemiyordu.

Macquarie'nin Çin baş ekonomisti Larry Hu, "Bugünkü kesinti beklenmedik bir hareket,

muhtemelen ikinci çeyrekte büyüme ivmesindeki sert yavaşlamanın yanı sıra üçüncü genel kurul toplantısında 'bu yılki büyüme hedefine ulaşılması' çağrısı nedeniyle" dedi.

LOJİSTİK GELİŞMELER

Karasu Limanı, Türkiye'nin Avrupa'ya Açılan Yeni Lojistik Kapısı Olacak

Karasu Limanı, Türkiye ile Romanya arasında faaliyete başlayan Karasu-Köstence, Ro-Ro hattı ile Avrupa'ya açılıyor. Yeni Ro-Ro hattı, Türkiye ve Avrupa arasındaki ticaretin hızlanmasına, maliyetlerin düşmesine ve çevresel etkilerin azaltılmasına önemli katkılar sağlayacak. Öte yandan, Karasu Limanı'nın stratejik önemini de artıracak.

İC Altyapı İşletme bünyesinde faaliyet gösteren Karasu Limanı, yeni bir döneme giriyor. Marmara Bölgesi'nden Karadeniz'e geçiş kapısı olarak hizmet veren, İstanbul Boğazı'ndaki gemi trafiğinin azalmasına, taşıma maliyetleri

ve sürelerinin düşmesine önemli katkılar sağlayan Karasu Limanı, Türkiye ile Romanya arasında faaliyete başlayacak yeni bir Ro-Ro hattına ev sahipliği yaparak hizmet ağını genişletiyor. 3 Temmuz 2024 tarihinde faaliyete başlayan Karasu-Köstence Ro-Ro hattının açılışı; Karasu Kaymakamı Mehmet Uğur Arslan, Karasu Belediye Başkanı İshak Sarı, SEA Line üst düzey yetkilileri ve yerel otoritelerin geniş katılımı ile gerçekleşti. Karasu-Köstence Ro-Ro hattı, Avrupa'ya açılan önemli çıkış kapılarından biri olacak. Bu yeni hat, özellikle Kapıkule ve Hamzabeyli'de yaşanan uzun TIR kuyruklarında zaman kaybetmek istemeyen nakliyeciler için alternatif bir güzergâh sunacak. Türkiye-Romanya arasında gerçekleştirilecek yeni Ro-Ro hattı, nakliyecilere zaman ve maliyet avantajı sağlayarak ticaret ve lojistiği hızlandıracak.

Konteyner Limanı ile Adana Stratejik Bir Aktör Olacak

Basra Körfezi'ni Irak ve Türkiye üzerinden Akdeniz'e bağlaması planlanan Adana Doğu Akdeniz Konteyner Limanı için düğmeye basıldı. Limana 830 milyon liralık yatırım yapılacak.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın tahsisini onayladığı, Türkiye'nin deniz ticaret hacmini ve lojistik kapasitesi ile Adana Doğu Akdeniz Bölgesi'nin ihracat potansiyelini artıracak Adana Doğu Akdeniz Konteyner

Limanı, Yumurtalık ilçesi Gölovası'nda hayata geçirilecek. Proje tamamlandığında, Türkiye'nin Irak, Katar ve Birleşik Arap Emirlikleri ile imzaladığı dünya ticareti için önemli bir alternatif rota oluşturarak, küresel lojistiği ve ticari akışları etkileme potansiyeline sahip 2028 yılında tamamlanacak Kalkınma Yolu Projesi'ne de güç verecek.

MEVZUAT VE SEKTÖREL POLİTİKALAR ŞUBESİ

sektorelpolitikalar@tim.org.tr